

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1927 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar dels ock väckt motion om avskaffande av lastpenningarna.

I en den 14 januari 1927 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 46, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, propositionen bilagda

Förslag

till

Förordning

om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 (nr 104) angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar.

Härigenom förordnas, att förordningen den 2 maj 1924 angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1927, skall äga fortsatt tillämpning från och med den 1 juli 1927 tillsvidare intill dess annorlunda kan varda förordnat.

Till behandling i samband med nämnda proposition har utskottet upptagit en till utskottet hänvisad, inom andra kammaren av herr Thore väckt motion, nr 225, däri hemställets, »att riksdagen måtte besluta om lastpenningarnas fullständiga avskaffande under loppet av en femårsperiod, med en under budgetåret 1927—1928 påbörjad nedsättning av denna avgift med 20 procent».

Enligt § 14 i gällande förordning med tulltaxa för inkommande varor erläggas lastpenningar vid resor mellan Sverige och utrikes ort och utgå till lika belopp av svenska som av främmande fartyg med 10 öre för

Utskottet.
Gällande
bestämmelser.

varje ton av fartygets avgiftspliktiga dräktighet. Följande lättnader och befrielser äro dock enligt berörda stadgande medgivna:

Om ett fartyg under loppet av ett kalenderår gör flera resor mellan Sverige och utrikes ort, betalas dessa umgälder endast

a) vid inkommande första resan och vid förnyat inkommande, om fartyget innehar viss kvantitet last samt lossar större eller mindre del därav, och

b) vid utgående första resan.

Då lossning och lastning på flera ställen ägt rum, erläggas lastpenningar endast å första lossnings- eller lastningsstället.

Från lastpenningars erläggande äro befriade:

fartyg, med eller utan destination till svensk hamn, som inkommer och åter utgår i barlast;

fartyg, som, under resa utrikes orter emellan, anlöper svensk hamn och där endast avlämnar eller emottager passagerare jämte deras effekter eller ock endast avlastar gods i annat fartyg för export;

fartyg, som av tvingande orsaker eller till inhämtande av order för vidare resa anlöper svensk hamn och där icke verkställer lossning och icke heller företager annan lastning än av förnödenheter för besättning, medförda resande och fartyg;

fartyg, som i följd av liden sjöskada, varom sjöförklaring avgives, anlöper svensk hamn och där lossar sin last samt efter verkställd reparation densamma åter intager och utför;

fartyg, som av nyss omförmälda anledning lossar sin last och densamma till större eller mindre del försäljer, då sådan försäljning inskränkes till vad för bestridande av reparationskostnaderna bevisligen erfordrats; samt

fartyg, som, under resa mellan utrikes orter, i svensk hamn lossar eller lastar varor till högst fjärdedelen av fartygets lastdräktighet.

Enligt en av 1924 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 108, antagen förordning åtnjutes för närvarande till och med den 30 juni 1927 befrielse från erläggande av lastpenningar i ytterligare ett antal fall. Sistnämnda förordning, vilken utfärdades den 2 maj 1924 och ersatte en författning i ämnet av år 1922, innehåller följande bestämmelser:

»Lastpenningar, varom stadgas i § 14 av förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor (nr 80), skola för fartyg, för vilket under ett kalenderår lastpenningar enligt sagda författningsrum erlagts en gång, därefter under samma år icke utgå för den del av fartygets avgiftspliktiga dräktighet, som överstiger 1,500 ton.

I övrigt skola från erläggande av lastpenningar vara befriade — förutom fartyg, som på grund av bestämmelserna i ovannämnda författningsrum åtnjuta dylik befrielse —

dels fartyg, för vilket under samma kalenderår erlagts lastpenningar sex gånger, där fråga är om maskindrivet fartyg eller lastpråm, och fyra gånger, där fråga är om segelfartyg;

dels ock i frihamn,

fartyg, som från utrikes ort, direkt eller efter anlöpande av frihamn, ankommer till sådan hamn och därifrån avgår till utrikes ort, direkt eller med anlöpande av annan frihamn, ävensom

fartyg, som, i andra fall än nyss sagts, vid inkommande resa lossar

last enbart i frihamn eller vid utgående resa intager last enbart i sådan hamn.»

Den föreliggande propositionen avser att åt berörda förordning av den 2 maj 1924 giva förlängd giltighet tillsvidare.

Till ovannämnda vid propositionen fogade statsrådsprotokoll har chefen för handelsdepartementet erinrat, att Kungl. Maj:t den 26 september 1921 anbefallt kommerskollegium att med anlitande av för ändamålet tillkallade sakkunniga verkställa utredning rörande omläggning av de allmänna sjöfartsavgifterna samt att Kungl. Maj:t, sedan arbetet legat nere från den 1 januari 1923, den 13 juni 1924 förklarar, att detsamma skulle så skyndsamt som möjligt återupptagas, ävensom att kommerskollegium därefter tillkallat nya sakkunniga. Vidare har departementschefen redogjort för provisoriska bestämmelser, genom vilka, enligt särskilda förordningar den 19 maj 1922 (nr 208 och 209) och den 2 maj 1924 (nr 104 och 105), sjöfarten — i avbidan på slutförandet av nyssberörda utredning — sedan den 1 juli 1922 erhållit vissa lättnader med avseende å såväl lastpenningar som fyr- och båkavgift.

I anledning av att giltighetstiden för 1924 års författningar i ämnet, av vilka den, som angår fyr- och båkavgiften, utfärdats i administrativ ordning, utlöper den 30 juni innevarande år, hava kommerskollegium och generaltullstyrelsen efter remiss avgivit gemensamt yttrande och samtidigt överlämnat ett av 1924 års sjöfartsavgiftssakkunniga avgivet utlåtande. Av vad de sakkunniga och ämbetsverken därvid anfört framgår, att huvudsakligt förslag till sjöfartsavgifternas nyreglering kan beräknas komma att föreligga i början av år 1927, men att förslaget icke antages bliva slutligt behandlat inom sådan tid, att nya författningar hinna utfärdas före den 1 juli 1927.

Med anledning härav hava ämbetsverken enat sig om att föreslå, att de nu gällande provisoriska bestämmelserna erhålla fortsatt giltighet. Då det vore svårt att bedöma, när förslag till allmän reglering av sjöfartsavgifterna kunde föreligga färdigt, hava såväl de sakkunniga som ämbetsverken ansett lämpligt, att de nya bestämmelserna fastställdes att gälla tillsvidare.

Departementschefen, som i sitt anförande till ovannämnda statsrådsprotokoll närmare redogjort för ämbetsverkens och de sakkunnigas yttranden, har därefter för egen del till samma protokoll anfört följande.

De skäl, som på sin tid föranlett statsmakterna att medgiva sjötrafiken vissa lättnader i de statliga sjöfartsavgifterna, gjorde sig allttjämt gällande med oförminskad styrka. Såväl sjöfarten i allmänhet som speciellt frihamns- trafiken hade fortfarande behov av det stöd och den uppmuntran, som dessa lättnader innebure. Till belysande av den betydelse, den nu gällande provisoriska lagstiftningen på ifrågavarande område haft, hänvisade departementschefen till en av sjöfartsavgiftssakkunniga gjord sammanställning av

Propositionen.

Departements-
chefen.

inom generaltullstyrelsen utarbetade statistiska uppgifter för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 rörande minskningen i avgiftsuppbörden, utvisande att denna minskning utgjort beträffande lastpenningar 276,122 kronor, därav 141,159 kronor å svenska och 134,963 kronor å utländska fartyg, samt i fråga om fyr- och båkavgiften 379,528 kronor, därav 218,123 kronor å svenska och 161,405 kronor å utländska fartyg.

I anslutning därtill har departementschefen vidare anfört:

»De nu återgivna siffrorna synas mig giva vid handen, att bestämmelserna i huvudsak väl motsvarat vad man med desamma önskade vinna. Såsom av såväl de sakkunniga som ämbetsverken framhållits, lärer det förslag till allmän reglering av föreskrifterna rörande sjöfartsavgifterna, som inom den allra närmaste tiden torde vara att förvänta från de sakkunniga, icke kunna föreligga slutbehandlat vid sådan tidpunkt, att vid upphörandet av den nu gällande provisoriska lagstiftningen å förslaget grundade nya författningar skulle kunna träda i kraft. Med hänsyn härtill anser jag mig, i likhet med ämbetsverken och de sakkunniga, böra förorda, att åt den nu gällande provisoriska lagstiftningen, i vilken några ändringar nu icke ifrågasättas, gives förlängd giltighet. Därvid torde på de av ämbetsverken framhållna skäl den förlängda giltighetstiden för de båda förordningarna i fråga icke böra begränsas till viss tid utan förordningarna gälla tillsvidare, intill dess de kunna bliva avlösta av ovan antydda definitiva författningar.»

I fråga om förlänande av förlängd giltighetstid åt förordningen angående fyr- och båkavgiften förklarade slutligen departementschefen, att därmed lämpligen borde anstå, till dess riksdagens beslut i avseende å lastpenningarna föreläge.

*Utskottets
yttrande.*

Den av herr Thore väckta motionen om lastpenningarnas avskaffande innefattar ett gammalt, från skilda håll framfört önskemål.

Bland annat ur synpunkten av den starka konkurrensen mellan olika nordeuropeiska hamnar är det otvivelaktigt synnerligen viktigt, att de avgifter som utkrävas vid de svenska hamnarna hållas så låga som möjligt. De krav som ur denna och andra synpunkter framställts hava också av Kungl. Maj:t och riksdagen beaktats, då såsom ovan omnämnts avsevärda lindringar i avseende å lastpenningarna sedan flera år tillbaka medgivits. Enligt utskottets mening hade det även varit önskvärt, att en slutlig lösning av frågan i dess helhet kunnat vinnas vid innevarande riksdag. Men då en omfattande utredning, vilken tagit flera år i anspråk, nu står inför sin avslutning, kan utskottet icke tillstyrka riksdagen att avskaffa lastpenningarna utan att avvakta utredningens slutförande.

Utskottet har därför ansett, att provisoriska bestämmelser böra meddelas för ännu en tid framåt och i sådant avseende icke haft något att erinra mot att de nu gällande föreskrifterna utan ändring erhålla förlängd giltighet tillsvidare.

Emellertid vill utskottet icke underlåta att giva uttryck åt sin förhoppning, att utredningens resultat må kunna redan nästa år föreläggas riksdagen till prövning.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen måtte, med avslag å motionen II: 225 av herr Thore, om avskaffande av lastpenningarna, samt med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 46, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 (nr 104) angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar.

Stockholm den 17 februari 1927.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Wohlin, Rune, Björnsson, friherre Beck-Friis, Bergman, Schlyter, Jönsson i Boa, Bengtsson i Kullen*, Olsson i Ramsta, Lövgren i Nyborg, Nylander, Björklund, Wahlmark, Åström*, Lithander, Olsson i Gävle, Carlsson i Stockholm, Nilsson i Hörby* och Werner*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Wohlin* och *Schlyter*, vilka ansett, att utskottets betänkande bort hava följande lydelse:

»I en den 14 januari 1927 dagtecknad, — — — (— utskottet) — — — utredningens slutförande.

Utskottet har därför ansett, att provisoriska bestämmelser böra meddelas för ännu en tid framåt, och i sådant avseende icke haft något att erinra mot att de nu gällande föreskrifterna utan ändring erhålla förlängd giltighet.

För att giva uttryck åt sin förhoppning, att frågan vid nästa års riksdag må kunna vinna sin slutliga lösning, har utskottet emellertid ansett sig böra föreslå, att ovannämnda förordning den 2 maj 1924 erhåller fortsatt giltighet icke såsom Kungl. Maj:ts förslagit tillsvidare utan till och med den 30 juni 1928.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen måtte, med avslag å motionen II:225 av herr Thore samt med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 46 icke kunnat oförändrad bifallas, antaga följande

Förslag

till

Förordning

om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 (nr 104) angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar.

Häri genom förordnas, att förordningen den 2 maj 1924 angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1927, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 30 juni 1928.»

av herr *Lithander*, som anförde:

»Genom riksdagens beslut av år 1922 och 1924 har visserligen någon lättnad beretts i den särskatt på sjötrafiken å rikets hamnar, som lastpenningarna utgöra; emellertid kvarstår fortfarande största delen av ifrågasvarande pålaga. Särskilt beträffande den icke reguljära sjötrafiken mellan Sverige och europeiska hamnar med här i stor utsträckning förekommande fartygstonnage under 1,500 ton torde ringa lättnad ha beretts. Då det ur skattesynpunkt principvidriga av den ifrågasvarande pålagan för länge sedan klarlagts, och då ingen svårighet torde anses föreligga att särskilja lastpenningarna från övriga statliga eller lokala fartygsumgälder, har jag yrkat, att utskottet måtte framlägga förslag i motionens syfte.»; samt

av herr *Lövgren* i Nyborg.